

vist Indtryk paa Den, der aflægger Eden, saa at han erindres om sin Sandbrudepligt, og hans moralske og religiøse Bevidsthed vækkes til stærkere Liv i det Dieblif, han aflægger Eden. Dette sseer nu deels ved Valget af Ebsordene og deels ved en eller anden Handling, der erindrer ham om, at dette Moment ikke er et dagligdags, men et, hvori han foretager en vigtig Pligt, hvor han skal tage sin moralske Bevidsthed sammen. For nogle Menneffer behøver man ikke mange Ceremonier til Skigt, for mange Menneffer behøver man slet ingen, men for de Fleste behøver man dog Noget, og man maa da tage Hensyn til den almindelige Menneffenatur, til hvad den kan behøve til sin Vækkelse og Styrkelse. Der hervoer det da ikke paa nogen lærd Underfølgelse, af hvad der i saa Henseende har været foreffrevet i de ældste Tider, men Noget ligger i den Styrke, Noget har ved Erabitionen og Vanen. Jeg troer, at der er mangt et Menneffe, der vil føle sig greben ved den Skik at oprække den høire Haand og de tre Fingre; det er Noget, som han har seet brugt og veed har været brugt i umindelige Tider, uden at han kan gjøre sig Rede for, hvorpaa det grunder sig, som en Skik, der hører til Ebsaflæggelsen, og det erindrer ham om, at det er ikke blot en almindelig Bekræftelse, men at det just er det Særlige, som man kalder Eden. Derfor troer jeg ogsaa, at det er henfigtsmæssigt, at det er fuldkommen analogt, at man ligeledes ved den jødiske Ed til Ordene føier en saadan hdre Handling, Noget, der symbolif munder om: Nu skrider jeg til en Handling, hvor jeg maa tage mig sammen og sige Sandhed, om jeg end ellers kunde fristes til at omgaae den. Nu har Udbalget beholdt Noget, der er af denne Art, nemlig at oprække den høire Haand, og det lader sig vist neppe bevise, at det er Noget, der skalde være religiøst nødvendigt; det er altsaa beholdt, ikke fordi det er beviist at være religiøst nødvendigt, men fordi det er en saadan nedarvet Skik. Spørgsmaalet er altsaa: Hvad har for Jøden den største Betydning, hvad er det Vigtigste, hvad kan man vente vil have størst Indflydelse med Hensyn til at vække den religiøse Bevidsthed hos Jøden i Ebsaflæggelsesdieblifket, og da troer jeg virkelig, at den ærebe

Landsthingsmand, der sidder tilvenstre for mig (Hass), har Ret i, at naar man tager Hensyn til, hvad der er nedarvet Skik, saa er det bedækkede Hoved for Jøden Noget, der stærkt erindrer ham om, at han nu er i Begreb med at udøve en hellig Handling, langt mere end det, at han oprækker den høire Haand. Dette troer jeg, man maa lægge væsentlig Vægt paa, og ikke paa de lærde Beviser fra Rabbinere. Sa, kunde det bevises, at der var lagt overordentlig Vægt paa den høire Haands Oprækning, var det en anden Sag; men det har jeg endnu ikke hørt urgere. Det, som det forekommer mig, at man skalde indvende imod, at Jøden skal bedække sit Hoved, er en Ting, som jeg dog vil nævne, fordi det synes, at deri ligger en vis Svaghed, vi ikke skalde give efter for, og som jeg er bange for tilsidst ligger til Grund for det Hele, nemlig at man ikke vil paahvde Jøden Noget, der formeget stiller ham fra de Kristne og lader ham formeget mærke, at han er Jøde. Nu er jeg saameget som Noget for Jødernes borgerlige Rigestillelse i Samfundet, men desuagtet vil jeg ikke paa nogen Maade bidrage til, at man, naar man fremtræder i en vis Egenfkab, naar man skal aflægge Ed paa en vis solen Maade, aabenlyst skal undbrage sig Erkjendelsen af, om man er Kristen eller Jøde. Det skulle vi vænne os til at betragte som Noget, der ikke vedkommer den borgerlige Ret. Jøden er lige saa god i Retten, som den Kristne; men naar der skal foretages Noget, hvor man overhovedet finder det nødvendigt at tage Hensyn til, om man er Kristen eller Jøde, da skal man ikke sffe det, man skal lade det træde frem, at han sværger som Kristen, han som Jøde, og derfor troer jeg, at Jøden skal aflægge Eden med bedækket Hoved, hvilket ikke har Noget imod sig, men derimod er en gammel nedarvet Skik, som jeg troer har noget mere Mindende ved sig end Oprækkelsen af den høire Haand. Det medfører intet Besvær og kan ikke paa nogen Maade have noget Stødende ved sig. Man maa gjøre sig det klart, at det ikke er stødende, at Jøden viser sig som Jøde; det er aldeles i sin Orden; det Stødende er derimod, at man enten vil tvinge ham, fordi han er Jøde, til at foretage Noget, der for os er komiff, eller